

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

[Ένα πρόσχαρο χωριό]

Δεν ήταν και τόσο μακριά το χωριό, κάπου δυόμισι ώρες με το βαποράκι της γραμμής, που, αφού έπιανε σ' αυτή την πρώτη σκάλα*, συνέχιζε βορινά, γιαλό γιαλό, εξυπηρετώντας καθημερινά τα παραθαλάσσια χωριά...

Το χωριό, που συνολικά ο πληθυσμός του θ' ανέβαινε κάπου στις εννιακόσιες ψυχές, μπορεί και χίλιες, ήταν χωρισμένο σε δυο συνοικίες, πλάι πλάι, κλιμακωτά στην πλαγιά του πρώτου Δίδυμου, του πρώτου από τους δύο λόφους, όμοιους και συμμετρικούς, καθαυτό δίδυμους. Κάπου ένα τέταρτο της ώρας ανηφοριά η διαδρομή από τη σκάλα.

Στη σκάλα ήταν δεμένες η μια πίσω από την άλλη, οι πέντε βάρκες και η μάνα*, που είχαν γυρίσει από τις καλάδες* τα ξημερώματα...

Από τη σκάλα ανηφόριζες ξεκούραστα στη δημοσιά. Περνούσες ανάμεσα σε αμπέλια, το χώμα ήτανε μαύρο, παλιά στρώματα λάβας –λέγανε πως τα Δίδυμα ήταν σβησμένα ηφαίστεια–, τα κλήματα φτουρούν σε τέτοια γης κι η ρώγα είναι όλο φωτιά και δύναμη και το κρασί παχύ, να το κόβεις με το μαχαίρι. Στους φράχτες, από τις δύο πλευρές του δρόμου, φυτρώνανε αγκαθωτές αραποσυκιές, και σ' ολόκληρη σχεδόν τη διαδρομή, ώσαμε πάνω, ομορφαίνανε το δρόμο κάτι μεγάλοι αθάνατοι, με παχιά φύλλα σπαθωτά, που τ' άνθος τους –αν θα την έλεγες άνθος αυτή την ολόρθη φούντα– υψωνότανε πάνω σ' ένα κοτσάνι δυο και τρία μέτρα ψηλό...

Τώρα ήταν ένα πρόσχαρο χωριό, με περιβόλια και ζαρζαβατικά. Για κάποιο άγνωστο λόγο, αν και προκόβανε και τ' αμπέλια, οι χωριάτες καλλιεργούσανε προπάντων ζαρζαβατικά. Φυτεύανε ωστόσο και μυριστικά, και στις κληματαριές σκαρφαλώνανε τ' αγιόκλημα και το γιασεμί. Και πίσω από το χωριό, πιο ψηλά, φούντωνε και θέριευε ο πευκιάς· παντού αβγατίζει αυτό το δέντρο, ακόμα και σε κατσάβραχα με φτηνό χώμα, κατεβαίνει και ώσαμε τη θάλασσα, που εκεί η γης είναι αμμουδερή.

Ήτανε όμορφο, χαμογελαστό, ανοιχτόκαρδο, χαρούμενο χωριό. Μονάχα –κουφή η ώρα που τ' ακούει και ξορκισμένη να 'ναι– πίσω από τον πευκιά, ξεχώριζε το κοιμητήρι με τους μαύρους σταυρούς...

Το νεότερο τμήμα του χωριού, με τα πιο καινούρια σπίτια, ήτανε σαν να λέμε, «έξω των τειχών» – extra muros, το 'λεγε ο δάσκαλος, πουλώντας σοφία σε ανθρώπους που δεν τη χρειάζονταν. Αργότερα, μερικές οικογένειες από την πόλη μας ανακάλυψαν αυτόν τον τόσο κοντινό και προσιτό παράδεισο κι έχτισαν βίλες για παραθερισμό. Αυτό ίσως να νόθεψε κάπως το τοπίο, μα είναι πάντα ένα πρόσχαρο μέρος, γεμάτο ομορφιά, που το αγαπάς και φλυαρείς γι' αυτό και το παινεύεις.

Κ. Πολίτης

* σκάλα: ενδιάμεσος σταθμός πλοίου, ανάμεσα στο λιμάνι αναχώρησης και στο λιμάνι προορισμού

* μάνα: καϊκι που σέρνει τις ψαρόβαρκες

* καλάδες: ριζιμο διχτύων, ψαριά

Β. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1** Ποιες πληροφορίες δίνει στην εισαγωγή του κειμένου ο συγγραφέας για το χωριό και ποια είναι η τελική κρίση του γι' αυτό στον επίλογο;
(2,5 μονάδες)
- 2** Διαβάστε προσεκτικά την περιγραφή του χωριού από το συγγραφέα και κάντε ένα σύντομο διάγραμμα του κειμένου.
(2,5 μονάδες)
- 3** Βρείτε από το κείμενο πέντε λέξεις με λαϊκά αχώριστα μόρια και πέντε με λόγια αχώριστα μόρια. Ξεχωρίστε το αχώριστο μόριο.
(2,5 μονάδες)
- 4** «Το νεότερο τμήμα του χωριού... και το παινεύεις»: Βρείτε το υποκείμενο των ρημάτων αυτού του αποσπάσματος.
(2,5 μονάδες)

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Περιγράψτε την επίσκεψή σας σε έναν ιστορικό τόπο, όπου το παρόν συμπλέκεται με το παρελθόν. Αν μπορείτε, να συμπεριλάβετε στην περιγραφή σας τα συναισθήματά σας.

(10 μονάδες)